

Alcuin: Spor jara a zimy (De cuculo)

Všichni pastýři stád z hor vysokých sestoupí naráz
dolů a v jarním světle se shromáždí ve stínu stromů,
společně Múzy velebit chtějí, jež dávají radost.
Přišel i mladý Dafnis a Palemon staršího věku.
Všichni se připravovali, že oslaví kukačku písní.
Jaro tam bylo též, jež hlavu věncí si kvítím,
přišla i ledová Zima, již zmrzlé se ježily vlasy.
Velký zápas je čekal, kdo kukačce zazpívá lépe.
Jaro první se zvedlo a trojverší zanotovalo.

JARO

„Přeji si, aby už přišla má kukačka, rozmilé ptáče.
Kdekdo ji vítá jak hosta, jenž v domě je nade vše milý,
když svým zobáčkem rudým nám dobrou notuje píseň.“

ZIMA

Ledová Zima odpoví svým mrzutým hlasem:
„Kukačka nemusí chodit, ať spí si dál v jeskyni černé,
stejně má ve zvyku veliký hlad vždy přinášet s sebou.“

JARO

„Přeji si, aby už přišla má kukačka s pupenci stromů,
zahnala mráz a trvalou družkou slunce se stala –
slunce má kukačku rádo, jak jasný den stále se dluží.“

ZIMA

„Jen ať sem nechodí, vždyť plodí lopotu stálou,
přináší urputné boje, mír milený rozbíjí věčně,
véechno převrací a moře i země jsou v úzkých.“

JARO

„Pročpak, loudavá Zimo, v své písni kukačce spíláš?
Sama zmalátnělá se v temné jeskyni skrýváš
po hodech Venušinyh a pitkách hloupého Bakcha.“

...

PALEMON

„Přestaň už konečně, Zimo, ty krutá a rozkazovačná!
Ať přijde kukačka, jež pastýřů sladký je přítel,
rozkošné pupeny všude ať rozpuknou na našich kopcích,
ať mají ovce pastvu, ať na polích sladký mír vládne,
přístřeší unaveným ať poskytnou zelené větve,
kozy s vemeny nalitými ať k dojení chodí,
ptáci ať zdraví slunce, ať každý mu zpívá, jak umí.
Kukačko, kvůli tomu co nejdřív mezi nás přileť!
Tys naší sladkou láskou, tys pro všechny vítaným hostem.
Všichni tě očekávají, i moře, i země, i nebe.
Zdráva buď, nejmilejší, buď na věky, půvabná, zdráva!“

(*Sestra múza*. Usp. Anežka Vidmanová. Praha: Odeon 1990. s. 44-45, 46)

Hic sedeant scribentes

- Hic sedeant scribentes famina legis,
Nec non sanctorum dicta sacrata patrum;
Hic interserere caveant sua frivola verbis,
Frivola nec propter erret et ipsa manus,
5 Correctosque sibi quaerant studiose libellos,
Tramite quo recto penna volantis eat.
Per cola distinguant proprios et commata sensus,
Et punctos ponant ordine quosque suo,
Ne vel falsa legat, taceat vel forte repente
10 Ante pios fratres lector in ecclesia.
Est opus egregium sacros iam scribere libros,
Nec mercede sua scriptor et ipse caret.
Fodere quam vites melius est scribere libros,
Ille suo ventri serviet, iste animae.
15 Vel nova vel vetera poterit proferre magister
Plurima, quisque legit dicta sacrata patrum.

- 1525 Tradidit ast alio caras super omnia gazas
 Librorum nato, patri qui semper adhaesit,
 Doctrinae sitiens haurire fluenta suetus:
 Cuius si curas proprium cognoscere nomen,
 Fronte sua statim praesentia carmina prodent.
- 1530 His divisit opes diversis sortibus; illi
 Ecclesiae regimen, thesauros rura, talenta:
 Huic sophiae specimen, studium sedemque, librosque,
 Undique quos clarus collegerat ante magister,
 Egregias condens uno sub culmine gazas.
- 1535 Illic invenies veterum vestigia patrum,
 Quidquid habet pro se Latio Romanus in orbe,
 Graecia vel quidquid transmisit clara Latinis,
 Hebraicus vel quod populus bibit imbre superno,
 Africa lucifluo vel quidquid lumine sparsit.
- 1540 Quod pater Hieronymus, quod sensit Hilarius atque
 Ambrosius praesul, simul Augustinus, et ipse
 Sanctus Athanasius, quod Orosius edit avitus:
 Quidquid Gregorius summus docet et Leo papa;
 Basilii quidquid, Fulgentius atque coruscant.
- 1545 Cassiodorus item, Chrysostomus atque Iohannes.
 Quidquid et Althelmus docuit, quid Beda magister,
 Quae Victorinus scripsere Boetius atque,
 Historici veteres, Pompeius, Plinius, ipse
 Acer Aristoteles, rhetor quoque Tullius ingens.
- 1550 Quid quoque Sedulius, vel quid canit ipse Iuvenius,
 Alcimus et Clemens, Prosper, Paulinus. Arator,
 Quid Fortunatus, vel quid Lactantius edunt.
 Quae Maro Virgilius, Statius, Lucanus et auctor,
 Artis grammaticae vel quid scribere magistri;
- 1555 Quid Probus atque Focas, Donatus Priscianusve,
 Servius, Euticius, Pompeius, Comminianus.
 Invenies alios perplures, lector, ibidem.
 Egregios studiis, arte et sermone magistros,
 Plurima qui claro scripsere volumina sensu:
- 1560 Nomina sed quorum praesenti in carmine scribi
 Longius est visum, quam plectri postulet usus.